

Poty Mátyás, poty!

Azt mondták, hogy Sókon élt egy Bacsika nevű ember, akit a boszorkányok királyának tartottak, mert ha hozzá fordult valaki, akivel így vagy úgy elbántak a boszorkányok, ha valakit megnyomtak, megrontották a tehenet és véres tejet fejtek, ez a Bacsika mindig tudott okos tanácsot adni. Tudván való, hogy akire a boszorkányok megharagudtak valamilyen oknál fogva, annak addig nem lehetett nyugta, míg a Bacsika jó tanáccsal el nem látta, mert ezek ellen csak ő segített.

Történt éccer, hogy a' aszeri faluvégen lakó Hrudli Bözsi fírhő' mēnt egy drótoshoz, aki biza sokszor megfordút a faluba' és mindig a Bözsiék istállójába' szokott éjjelezni, így egy idő után összelegeledett a két fiatal. A lagzi után nemsokára kitört a eeső világháború és szegény Mátyást is besorútták katonának. Mátyás vót a drótoslegény neve, aki igen rosszú' beszít magyarú', hiszen valahun a híres Trencsín városa mellett született, ott tanúta a apjátú' a drótosságot és jártó a országot gyalogszērre', ott hát meg, ahun írte a íccaka. Rēgge' meg tovább állt, nagy hangon kurjongatva: drótozni, fódózni! Szíp szál legény vót ez a Mátyás, így hát huszárnok sorozták. Gazduram még lovat is adott alá, azon indút a csatábo. Rít utáno a Bözsi, mer' igen szerette, de hiábo. Nem vót mit tēnni, e' költött menni.

Telt-mút a' idő, má' a háborúnak is végē lett, de a Mátyás csak nem gyütt vissza. Aszongya éccer a Bözsi a' annyának:

– Emēgyék én Sókra a Bacsikáho', hátho segít a bajomon!

Úgy is lett. Mikor eepanaszkodta búját-baját a Bözsi, kérdi túle a Bacsika:

– Te asszony, látnyi akarod itet akkor is, ha már hót?

– Látnyi bíz én, akkor is, mert tiszta szívbű' szeretēm!

– No, ha így van és nem físz, készíjj meg estére egyet a Mátyás ingibű', gatyájábú', gyújcs a katlany alá, öncs bele három védēr vizet és forrald! Közbe' kösd a dunnádot, vánkusodot egy lepedőbe és várj rám! Este, mikor eesőt kurjant a bagó', ott lēsžek!

Estére a katlanyba má' buzgott a víz, a dunna, vánkus, lepedőbe kötve ott állt, hallja ám a Bözsi, hogy rikolt a bagó', de abba' a szémpillantásbo' nagy surrogásso' meg is jelent a Bacsika. Előszédett mindénféle varázsszért a keblibű', körömfüvet, muszkatövist, kígyófarkat, döglött pockot, égyhónapos bikaporontyot és égyenkint eriszgette bele a buzgó vízbe. Mikor mindén összeforrt, belehajította a Mátyás ingit és gatyáját, majd kavargatás közbe' belehajúlt a gőzbe és háromszor elkurjantotta: „Poty Mátyás, poty!” Tudta, hogy a Mátyást az ő nyelvin kő hínnya, hogy meghallja. Amin' a harmadik kurjantás elhangzott, nagy szél támadt, elojtotta a tüzet, eccer csak hangos lódobogás verte fő a csöndet, és megjelént Mátyás szép huszárruhábo', tánculó fehér lovon, és aszongya:

– Gyere ídes rúzsám, mer' hosszú út áll előttünk!

Főkapta a Bözsit a háto mögé a lóra a batyujávó' együtt, és elvágtottak, csak úgy porzott utánuk a út. Hát amin' a Bözsi átnyalábúta a Mátyás derékát, hogy a nagy vágta bo le nē pottyannyon, érzi ám, hogy ollan hideg a Mátyás teste, mint a jég. Vágtotnak, mint a szél, tán még anná' is sebesebben, mikor így szól a Mátyás:

– Jaj, de szépén süt a hód, mēgy égy álló, mēg égy hót, nem fész ídes rúzsám?

– Nem, mer' veled vagyok! – mondja a Bözsi.

Ahogy tovább vágottak, elértek égy hatalmas tölgyfához. A fa tetejin ott ül égy nagy varjú, akkorák a szárnyoi, hogy eltakarják a hódat. Ebbe' a sētítbe' megin csak szól a Mátyás:

– Jaj, de szépén süt a hód, mēgy égy álló, mēg égy hót, nem fész ídes rúzsám?

– Nem, mer' veled vagyok! – mondja mēgin a Bözsi, de a físz má' a fenekibe vót, csak nem tudott sēhugyan sē szabadúnyi.

Ehatták a tölgyfát, újra világított a hód, és a vágatás olyan erőss lett, hogy még a gondulatná' is sebesebben haladtak, mikor egy nagy temetőhő' írtek, tele fehér fakéresztteke'. Megát Mátyás a kapuba és újra rákezdi:

– Jaj, de szépén süt a hód, mēgy égy álló, mēg égy hót, nem fész ídes rúzsám?

– Nem, mer’ veled vagyok! – mondja a Bözsi, de má’ a hang alig gyüött ki a torkán a filelemtű’.

– No, ha nem físz – így a Mátyás –, akkor lépünk be a kapun, ha má’ itthon vagyunk!

Bemëntek a temetőbe, megáll a ló egy nyitott sírná’.

– Ugorj rúzsám, megírkeztünk! – mondja Mátyás.

Bíz a Bözsi má’ rettenetessen fít, de erőt vett magán és így szót:

– Ídes uram! Ugorj előre, mer’ míl az a gödör, oszt lent majd élkapsz!

Beugrik a Mátyás a gödörbe, Bözsi még zsupsz, hëgyibe hajította a dunnát a vánkussa’, és usgyi neki vesd e’ magad, futott, mintha a szëmit vëtték vóna. Észre së vëtte, hogy egy sűrű erdőbe keverëdett. Hallja ám, hogy a Mátyás is szëdi a lábát utáno, kimászott a dunna alú’ a sírbú’. Eccer csak valami apró világosság vágott a szëmibe Bözsinek. No, neki a futásnak, hogy minné’ előbb odaírjen. Egy erdészházbú’ árodt a világosság. Betaszíjja a’ ajtót a Bözsi, hát mit lát: a’ öreg erdész fekszik a ház közepin főravatalozva, körülötte égnek a gyertyák, ez adta a világot. Fítt a Bözsi a halottú’, de a Mátyástú’ jobban, mer’ a’ má’ ott szuszogott a küszöbön. Becsapta a’ ajtót, rátaszította a reteszt, ijedtibe’ bebújt a kemencébe. Hallja ám, zörög a Mátyás a’ ajtón. Mivë’ a’ nem nyít, há’ beszót:

– Pajtás, olyan mint te, nyisd ki a’ ajtót!

Megmozdúl a’ erdész a koporsóba’. Erre a Bözsi úgy megijedt, hogy magáro húzta a kemenceajtót, ippën csak egy kis rést hagyott, hogy kilásson. Mëgin’ beszél a Mátyás:

– Pajtás, olyan mint te, nyisd ki a’ ajtót!

Fölül a’ erdész a koporsóba’. Mikor harmadszor is beszél a Mátyás:

– Pajtás, olyan mint te, nyisd ki a’ ajtót!

Kiszát a’ erdész a koporsóbú’, odamënt a’ ajtóho’ és rátette a kezit a kilincstre. Ekkor elkukuríkúta magát a kokas, letelt a holtak órájo. Ere mindkét halott elvesztette a hatalmát és lezuhantak a földre.

Rëggee, mikor gyüttek a’ erdésztemetnyi, mindenki csudákozott, hogy mi történhetëtt itt az ijje’. Hát még mikor megtalálták a Bözsit a kemencébe’, akkor csudálkoztak ám igazán, hiszën még a nyelvükön së tudott beszényi, hogy elmondhatta vóna mi történt vele. A rokonság úgy gondúta, hogy ee kő’ a Bözsit ígetnyi, mer’ biztos boszorkány. Nagy

máglyát raktak, a Bözsit a tetejibe útették, de szerencséje vót, mer' otthon a Bacsika a varázsfőzetbe figyelte mi történik, és gondúta, már öleget bűnhődött a halottak bolgatásáér', így hazavarázsúta itet. Règee ott taláták a Bözsit a Boros-ér parton, kormosan, kóccosan, ruhájo megszaggatva, és egyre csak azt hajtogatta: „Poty Mátyás, poty!” Attú' kezdve keríték ítet, mer' aszonták: „vagy megbolondút a' ura evésztsibe', vagy a boszorkányokka' cimborál.” Itt a vége, vesd a vízbe, mer' hónap a Mátyás eegyün érted.